

Nguồn Lực cho Người Ngoài Cuộc

Trước tình hình [các vụ việc hành vi thù địch đối với người AAPI tăng lên](#) trong bối cảnh tình trạng khẩn cấp do COVID-19, quý vị rất cần biết nên làm gì nếu chứng kiến hành vi sai trái. Để giải quyết vấn đề này, [Asian Americans Advancing Justice](#) và [Hollaback!](#) đang tổ chức các buổi đào tạo can thiệp cho người ngoài cuộc trong cả tháng 4 và 5. Để ghi danh tham gia buổi đào tạo, hãy truy cập trang [Đào Tạo Áo về Can Thiệp cho Người Ngoài Cuộc](#).

Hollaback! cũng có [Nguồn Lực Can Thiệp dành cho Người Ngoài Cuộc](#), dạy “5 Ds of Bystander Intervention.”

GÂY PHÂN TÂM (DISTRACTION) là một cách can thiệp tinh tế và sáng tạo. Mục đích ở đây đơn giản là đánh lạc hướng vụ việc bằng cách làm gián đoạn hành vi. Ý tưởng là phớt lờ kẻ gây rối và tương tác trực tiếp với người đang bị nhắm đến. Không nói chuyện về kẻ gây rối hay nhắc đến kẻ đó. Thay vào đó, hãy nói về điều gì đó hoàn toàn không liên quan. Quý vị có thể thử các cách sau:

- Giả vờ bị lạc đường. Hỏi giờ. Giả vờ như quý vị quen biết người bị quấy rối. [Nói với họ điều gì đó ngẫu nhiên](#) và không chú ý đến kẻ quấy rối.
- Xen vào giữa. [Tiếp tục điều quý vị đang làm](#), nhưng xen vào giữa kẻ quấy rối và đối tượng bị quấy rối.
- Vô tình có chủ đích làm đổ cà phê, tiền lẻ trong ví hoặc gây náo loạn.

Dĩ nhiên, quý vị hãy cân nhắc tình hình và theo đó mà lựa chọn phương thức Gây Phân Tâm của mình. Người đang là đối tượng quấy rối rất có thể sẽ hiểu và hy vọng hành động hoặc lời nói của quý vị sẽ tiết giảm được tình hình.

ỦY THÁC (DELEGATION) là khi quý vị đề nghị sự trợ giúp, nguồn lực hay sự giúp đỡ của một bên thứ ba. Dưới đây là các ví dụ về những điều quý vị có thể làm:

- Tìm người giám sát cửa hàng, tài xế xe buýt hay nhân viên trên phương tiện công cộng và nhờ họ can thiệp.
- Nếu quý vị ở gần một trường học, hãy liên hệ với một giáo viên hoặc ai đó tại quầy lễ tân. Tại khu trường sở của trường đại học, hãy liên hệ với bảo vệ khu trường sở hoặc ai đó tại quầy lễ tân của tòa nhà.
- Viện đến sự giúp sức của bạn bè và nhờ họ dùng một trong các phương thức Gây Phân Tâm (ví dụ như hỏi giờ, hỏi đường hoặc khởi xướng một cuộc đối thoại không liên quan đến hành vi quấy rối) để giao tiếp với người đang bị quấy rối, trong lúc quý vị tìm người để ủy thác.
- Nói với ai đó ở gần quý vị, người cũng nhận thấy chuyện đang xảy ra và có thể có tư cách can thiệp tốt hơn. Hãy phối hợp với nhau.

- Gọi 311 hoặc 911 (nếu an toàn) để yêu cầu được giúp đỡ. Trước khi liên hệ với 911, hãy sử dụng phương pháp Gây Phân Tâm để kiểm tra tình hình của người bị gây rối và đảm bảo họ muốn quý vị làm điều đó. Một số người có thể không thấy thoải mái hay an toàn với sự can thiệp của lực lượng thực thi pháp luật. Với nhiều người và cộng đồng, tiền sử bị ngược đãi bởi lực lượng thực thi pháp luật đã dẫn đến cảm giác sợ hãi và mất lòng tin vào sự can thiệp của cảnh sát, và trong tình hình hiện tại, có nhiều cộng đồng, chẳng hạn như các cá nhân không có giấy tờ, có thể cảm thấy ít an toàn hơn khi vụ việc nằm trong tay cảnh sát. Trong một số tình huống nhất định mà quý vị có thể không tiếp cận được người đó, vì vậy cần sử dụng óc phán đoán tùy theo tình hình.

Việc ghi lại về vụ việc khi nó xảy ra với ai đó có thể thực sự giúp ích, nhưng có một số điều quý vị cần lưu ý để **GHI LẠI** hành vi quấy rối một cách an toàn và có trách nhiệm. Tham khảo [tờ gợi ý này](#) từ WITNESS để biết thêm chi tiết.

Trước hết, hãy đánh giá tình hình. Có người nào đang giúp đỡ cho người bị quấy rối không? Nếu không, hãy sử dụng một trong bốn chữ D. Nếu đã có người khác đang giúp, hãy đánh giá mức độ an toàn của quý vị. Nếu quý vị an toàn, hãy tiếp tục và bắt đầu ghi lại. LUÔN hỏi người bị quấy rối xem họ muốn làm gì với nội dung ghi lại đó. TUYỆT ĐỐI không đăng lên mạng hay sử dụng khi chưa được họ cho phép. Có vài lý do cho việc này. Bị quấy rối hay bạo hành đã là một trải nghiệm bất lực. Sử dụng hình ảnh hoặc cảnh ghi lại một người đang bị ngược đãi khi chưa được người đó đồng ý có thể khiến cho họ cảm thấy bất lực hơn nữa. Nếu những gì ghi lại được phát tán, nó có thể dẫn đến sự ngược đãi tăng thêm và mức độ lộ liễu mà người đó có thể không muốn. Ngoài ra, việc đăng lên những cảnh đó khi chưa có sự đồng ý của nạn nhân có thể làm cho trải nghiệm đó bị công khai – điều có thể dẫn đến một loạt những vấn đề pháp lý, đặc biệt là nếu hành vi quấy rối hay bạo hành đó có xu hướng hình sự. Họ có thể bị ép phải liên quan đến hệ thống pháp lý theo cách khiến họ không cảm thấy thoải mái. Cuối cùng, trải nghiệm đó có thể rất đau buồn. Việc công khai trải nghiệm đau buồn của người khác khi chưa được họ đồng ý hoàn toàn không phải là cách để trở thành một người ngoài cuộc giúp ích và hiệu quả.

Quý vị nên **TRỰC TIẾP PHẢN ỨNG (DIRECTLY RESPOND)** với hành vi quấy rối bằng cách chỉ ra điều gì đang xảy ra hoặc đối đầu với kẻ quấy rối. Chiến thuật này có thể có rủi ro: kẻ quấy rối có thể thay đổi đối tượng lạm dụng sang quý vị và có thể làm cho tình hình căng thẳng hơn. Trước khi quyết định phản ứng trực tiếp, hãy đánh giá tình hình: Quý vị có an toàn về thân thể hay không? Người bị quấy rối có an toàn về thân thể hay không? Tình hình có vẻ sẽ không căng thẳng hơn? Quý vị có thể nhìn ra liệu người bị quấy rối có muốn có ai đó lên tiếng không? Nếu có thể trả lời có cho tất cả các câu hỏi này, thì quý vị có thể chọn một cách phản ứng trực tiếp.

Nếu chọn can thiệp trực tiếp, đây là một số điều mà quý vị có thể nói với kẻ quấy rối:

- “Làm vậy là không thích hợp, thiếu tôn trọng, không ổn, v.v.”
- “Hãy để người ta được yên.”
- “Đó là bệnh sợ đồng tính, phân biệt chủng tộc, (điền tên loại quấy rối), v.v.”

Điều quan trọng nhất ở đây là hãy nói ngắn gọn và súc tích. Không đi vào đối thoại, bàn cãi hay tranh luận, bởi đây là cách khiến tình hình có thể leo thang. Nếu kẻ gây rối phản ứng, hãy cố gắng hết sức để trợ giúp cho người bị nhắm đến thay vì tương tác với kẻ gây rối.

Can thiệp trực tiếp có thể có rủi ro, vì vậy hãy thận trọng khi dùng phương pháp này.

Ngay cả khi không thể làm gì được vào thời điểm đó, thì quý vị vẫn có thể tạo sự khác biệt cho người đã bị quấy rối bằng cách kiểm tra tình hình của họ sau sự việc. Nhiều loại quấy rối chỉ xảy ra thoáng chốc hoặc rất nhanh. Khi đó quý vị có thể chờ đến khi sự việc đã qua và nói chuyện với người đã bị nhắm đến. Dưới đây là một số cách để chủ động sử dụng chiến thuật **TRÌ HOÃN (DELAY)**:

- Hỏi xem họ có ổn không và cho họ biết quý vị rất tiếc về chuyện xảy ra với họ.
- Hỏi họ xem quý vị có thể hỗ trợ theo cách nào không.
- Đề nghị đi cùng họ tới điểm đến hoặc ngồi cùng họ một lúc.
- Chia sẻ các nguồn lực với họ và đề xuất giúp họ khai báo sự việc nếu họ muốn.
- Nếu quý vị ghi lại vụ việc, hãy hỏi xem họ có muốn quý vị gửi văn bản đó cho họ không.

*** Một lưu ý về vấn đề an toàn:** Chúng tôi không bao giờ muốn quý vị chịu thương tổn khi cố gắng giúp đỡ người khác. Hãy luôn nghĩ đến sự an toàn và cân nhắc các khả năng để không đẩy quý vị hoặc người khác đến bước đường bị gây tổn hại.